

Eenvormige census. — Verdeeling der kiesdistricten. — Mag eene regering dwaling of vooroordeel tot grondslag van haar stelsel aannemen?

III.

Indien wij ons niet zeer vergissen, keurt de *Tielsche Courant* het stelsel van de heerschappij der individuele en subjective opinieën, der enkel locale inzichten en belangen, in beginsel niet goed. Zoo zij zich aan dat stelsel aansluit, is het alleen uit wanhoop om terstond nationale keuzen te verkrijgen, uit vrees voor oneenigheid en conflict tusschen heterogene belangen, die op elkander in de kies-vergadering zullen stuiten. De *Tielsche Courant* vrees, dat de dissonanten zich niet in harmonie zullen laten oplossen en wil daarom gelijk bij gelijk voegen, zonder, naar het schijnt, er op te letten, dat de dissonanten zich nu slechts des te harder en scherper in de vertegenwoordiging zullen doen hooren, die dan, in plaats van een welluidend orkest te vormen, in eene onuitstaanbare charivari zal eindigen.

Het verschil schijnt ons meer te bestaan omtrent de keuze der middelen, dan omtrent het doel waarnaar wij streven. De *Tielsche Courant* meent dat door aan partijzucht, naijver, politieke eenkennigheid, religie-vooroordeelen en verkeerd begrip van strijdige belangen toe te geven, door ze feitelijk aan te nemen als de grondslagen op welke men het gebouw moet optrekken, men het spoedigst en het best de oorzaak van het kwaad zal wegnemen; terwijl wij daarentegen, juist omgekeerd, meenen, dat dergelijke erkenning en homologatie, het verkeerd begrip, den naijver en het vooroordeel voedt en ze onuitroeibaar maakt. Vooroordeelen zijn, gelijk spoken, slechts gevaarlijk voor hem die ze vrees en niet voor hem die ze aandurft. Gij geeft aan de dwaling voet, gij huldigt haar als een beginsel van regering, gij bekrachtigt haar door haar een nieuw antecedent te schenken, en van wat gij als eene zwakheid veroordeelt, van wat gij als eene onjuiste opvatting gispt, zult gij, als den grond van uw stelsel, uitgaan? Gij handelt juist tegen het doel in, dat gij beoogt; gij wilt de oorzaken der spanning wegnemen, de reden tot naijver doen verdwijnen, het vooroordeel verbannen, en, als middel om daartoe te geraken, schaart gij de elkander vijandige en op elkander naijverige troepen, elk onder zijne eigene banier, dat is, gij organiseert de partijen; gij maakt van elk kiesdistrict een zelfstandig, gesloten korps van afzonderlijke belangen. Van een toevallig en tijdelijk feit maakt gij een stelselmatig en vast beginsel; niet slechts berust gij in de dwaling en het vooroordeel, niet slechts buigt gij er voor, maar gij neemt hen aan, als de hoofd-elementen van het constitutioneele huishouden; gij gaat uit van de stelling, dat grondwettige, constitutioneele regering in Nederland onbestaanbaar is, wanneer zij niet rust op den grondslag van dwaling en vooroordeel, van enkel lokaal belang en eenzijdig inzicht.

Hoe het mogelijk is zich te vleijen dat, heeft men eenmaal aldus de par-

tijen georganiseerd en met de wapens om elkander te bestrijden uitgerust, toenadering, verbroedering en eensgezindheid in doel en keuze der middelen; daarvan het gevolg kunnen zijn, is ons volstrekt onverklaarbaar. Aan hartstogten toe te geven is het zekerste middel ze onweerstaanbaar en onsterfelijk te maken. Huldigt men eens het wanbegrip om bij de wet niet enkel en alleen *Nederlandsche staatsburgers* te kennen, maar om de staatsburgers te onderscheiden in Roomsche staatsburgers en Onroomsche staatsburgers, in christelijke en onchristelijke staatsburgers, in stedelijke staatsburgers en platte-landsstaatsburgers, in staatsburgers van deze staatsburgers van gene professie, — verbreekt men eenmaal het land in gesloten kies-societeiten, zoo wordt de kloof onoverkomelijk en de breuk onheilbaar. Elke partij zal zich in haar eigen fort opsluiten en hoe minder men den bijstand van ander inzicht of ander belang noodig heeft, des te minder zaler aanleiding, drang of begeerte tot toenadering en verbroedering wezen.

Geene regering kan noch mag de dwaling en het vooroordeel, dat zij geroepen is uit den weg te ruimen, tot het beginsel van haar stelsel van regering aannemen. Hoe zou ooit eene regering dergelijke handelwijze verantwoord kunnen? Zal zij — tegen hare innigste overtuiging aan — beweren, dat het vooroordeel geen vooroordeel, dat de dwaling geene dwaling is? zal hare zelfverloochening, hare berusting in de antipathetische beginselen zoo ver gaan, dat zij over hare *particuliere overtuiging eene officieële overtuiging zal aantrekken, en als regering verdedigen wat zij — ware zij de regering niet — afkeuren en verwerpelijk achten zou? Zooveel geveinsdheid en huichelarij zal wel niemand van eene regering eischen, en zeker is het, dat eene zoo onopregte en dubbelhartige regering weldra aan hare eigene verachtelijkheid sterven zou. Maar wat zal de regering dan moeten doen? Erkennen, dat het stelsel dat zij voordraagt, rust op dwaling en vooroordeel, eene dwaling en een vooroordeel die zij betreurt en afkeurt, maar welke zij onvermogen is te boven te komen. Maar is dit niet eene wezenlijke abdicatie van de regering? is dit niet het ontegenzeggelijk bewijs leveren, dat zij niet regeren kan? De regering erkent, dat er een element in den staat is, dat haar beheerscht; zij protesteert tegen eenen invloed aan welken zij zich onderwerpt; zij laat zich regeren, in plaats van zelve te regeren; zij brengt haar beginsel ten offer aan een beginsel, dat zij veroordeelt. Is eene regering denkbaar, die begint met te verkondigen, dat zij stuit op een misverstand, dat zij geene kans ziet uit den weg te ruimen en hetwelk zij daarom verheft tot den grondslag van haar stelsel? Is regeren op die wijze iets anders, dan eene voortdurende mystificatie en het bestendig duperen van zich en anderen?*

Wij voor ons zijn overtuigd, dat er bij dien met zooveel ophef opgevoelden strijd van belangen en inzichten, veel overdrijving heerscht, en dat veel wat op eenen afstand vervaarlijk schijnt,

van dichtbij bezien zeer onschadelijk zal blijken te zijn. Als men elkander nader leert kennen, zal men wel zeer spoedig bespeuren, dat de Nederlandsche kiezers al zoo tamelijk tot hetzelfde ras behooren, dat men elkander juist niet behoeft te verscheuren, al gaat de eene kiezer naar de Roomsche en de andere naar de Protestantsche kerk, en dat er nog kans is, dat een inwoner van de Betuwe met een Veluwnaar instemt over den persoon, die het best geschikt is de belangen van het gemeene vaderland en »het geheele Nederlandsche volk» te behartigen. Maar indien Nederland inderdaad zoozeer door factiën verscheurd was en de Nederlandsche kiezers zoozeer door vooroordeel en onredelijke antipathieën beheerscht wierden, als men thans schijnt te willen doen voorkomen, dan zou dit een motief te meer moeten zijn, om met vaste en krachtige hand het mes in de booze zweer te zetten. Al moest dan ook in den aanvang het verschil van inzicht en belang tot geschil en botsing aanleiding geven, men zou de zucht om vrede te houden met alle menschen, niet zoover mogen drijven, om het gansch volgend constitutioneel leven des lands op te offeren aan den eisch van het oogenblik, en eene schijnbare en bedriegelijke eensgezindheid te fabriceren, door kunstig al de homogene dwalingen en vooroordeelen uit te ziften en in afzonderlijke vakjes bij elkander te sorteren. De eensgezindheid der kiesdistricten, de eenparigheid en kalmte der verkiezingen zou gekocht worden voor des te grootere oneensgezindheid, verdeeldheid en vijandigheid in de vertegenwoordiging, want hoe meer de elementen die de vertegenwoordiging zamenstellen, uiteenloopen, des te vreemdsoortiger zal ook het lichaam zijn, dat het resultaat dier zamenstelling is.

Geheel in dezen geest antwoordde de regering op een dergelijk bezwaar, voorkomende in het verslag der Kamer: »De regering moet hierop antwoorden, dat waar de vertegenwoordigers des rijks te kiezen zijn, alle gedachte aan vertegenwoordiging van bijzondere belangen op zijde gezet, en louter op het welzijn van het geheele Nederlandsche volk gelet behoort te worden; dat voorts eene bepaling welkom moet zijn, die de vreemdsoortige bestanddeelen onzer bevolking, zoo zij bestaan, in onderlinge aanraking brengen en er toe leiden zal, dat zij zich beschouwen als ingezetenen en leden van eenen Staat, als loten van eenen stam.» Dit is, gelooven wij, de eenige weg die eene opregte constitutioneele regering bewandelen kan: de dwaling en het vooroordeel te bekampen in plaats van ze te voeden en te koesteren, en de troetelzonde aan te tasten in plaats van er het hoofd voor te buigen. Juist door ze in onderlinge aanraking te brengen zullen de vooroordeelen verzwakt en onmagtig gemaakt, de dwalingen uit den weg geruimd en geneutraliseerd worden. Waar de dwalingen en vooroordeelen elkander wederkeerig de overheersching onmogelijk maken, zal men genoodzaakt zijn, en zich verplicht zien wederkeerig dwalingen en vooroor-

deelen ten offer te brengen. Het is reeds veel gewonnen, wanneer men uitsluitend belang en uitsluitend inzicht buitensluit; het is de eerste stap om zich tot gemeenschappelijke samenwerking en gemeenschappelijk inzicht te verstaan. Zullen wij ooit in waarheid eene vertegenwoordiging van het geheele Nederlandsche volk bezitten, wij moeten dan beginnen den grond te leggen, door de constituerende elementen dier vertegenwoordiging van alle locale en speciale inzichten en invloeden, zoo zuiver mogelijk te houden.

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 2 juni. Veel sensatie verwekken hier de oorlogszachtige toebereidselen van Pruisen, daar men met zekerheid verneemt, dat bevel gegeven is, om de vestingen Erfurt, Maagdeburg, Wittenberg en meer andere, vooral in Silezië, in staat van verdediging te stellen en voor een jaar van proviand te voorzien. In het geheel zullen in Silezië en Saksen circa honderd tot honderdwintig duizend man, in twee korpsen verdeeld, geconcentreerd worden, met eene artillerie van ongeveer 30 batterijen. De garde-artillerie zal gedeeltelijk reeds in de eerstvolgende dagen naar Saksen op marsch gaan. Men zou zich echter zeer bedriegen, indien men meende, dat deze toerusting tegen Oostenrijk gerigt zijn; zij zijn hoogst waarschijnlijk bestemd, om een dam tegen Frankrijk te vormen en de Duitse democratie in toom te houden.

— De cholera maakt in Boheme geweldige verwoestingen; van de 9000 personen, die door deze ziekte werden aangetast, overleed ongeveer een derde gedeelte.

Berlijn, 2 juni. De toerusting van Pruisen hebben, wat men ook zeggen moge, alleen het handhaven van den vrede ten doel, en moeten een bewijs leveren, dat Pruisen nu aan de grens zijner toegevendheid is gekomen. Tegenover de eischen van Oostenrijk en de vier koninkrijken moest men deze houding aannemen, wilde men niet vreezen, dat ook te Warschau de restauratie-politiek het blinde conservatisme van den Czaar zou bewegen, om zich te harer gunste te verklaren. De vastberadenheid van Pruisen zal den Czaar tot de staatkunde der gematigheid overhalen. De reactie heeft in Duitschland den boog reeds zoo sterk gespannen, dat een weinig spanning meer, reeds de pees zou doen springen. Deze wijze van zien heeft de Prins van Pruisen in last te doen gelden, en slaagt hij hierin niet, dan moet hij verklaren, dat Pruisen in elk geval naar deze zijde overtuiging zal handelen en tot het uiterste besloten heeft. Men verzekert overigens, dat sedert een paar dagen de onderhandelingen tusschen Berlijn en Weenen een minder vijandig karakter dragen en dat men eene overeenstemming kan verwachten.

— Uit Warschau wordt gemeld, dat de graaf Nesselrode van daar niet naar Warschau terug keert, maar verscheidene hoofdsteden van Duitschland zal bezoeken en zich er eenen geruimen tijd ophouden. Ook zou hij het badsizoen te Carlsbad gaan doorbrengen.

— De Prins van Pruisen wordt eerst over 14 dagen uit Warschau terug verwacht.

Keulen, 3 juni. Men schrijft uit Karlsruhe, dat de sedert lang aangekondigde verplaatsing der Badische troepen naar Pruisische garnizoenen, in het begin van juni een aanvang zal nemen. Het eerst zou de kavallerie en artillerie derwaarts marcheren, bij welke laatste zich sedert eenigen tijd weder sporen van slechten geest geopenbaard hadden. De omstreken van Karlsruhe zijn in de laatste dagen herhaaldelijk door branden verontrust geworden, die men reden meent te hebben aan kwaadwilligheid toe te schrijven.

— In de maand april zijn te New-York 15,757 landverhuizers aangekomen, waaronder slechts 363 van Bremen en Hamburg. In dezelfde maand april van het vorige jaar kwamen te New-York 21,325 landverhuizers, dus 5568 meer dan thans. In het geheel zijn gedurende de vier eerste maanden van dit jaar reeds 10,923 landverhuizers minder gearriveerd dan gedurende hetzelfde tijdvak in 1849.

— Volgens de jongste volkstelling in Zwitserland, bestaat de bevolking aldaar uit ruim 2,365,000 zielen, waarvan in de stad Genève 28,270 (de vreemdelingen niet mede gerekend); in Bern 27,475; in Bazel 27,270; in Lausanne 18,000; in Zurich 17,040; in Neuchâtel 12,846; in Lucern 10,088 enz.

Hamburg, 33 mei. Men verneemt nader, dat in de meergemelde proclamatie des Konings van Denemarken aan de inwoners van Sleeswijk en Holstein, eene algemeene amnestie zal worden beloofd, van welke echter uitgesloten zijn de leden van het Sleeswijk-Holsteinsche oppergerigt, van twee regeringsraden en van eenige Sleeswijk-Holsteinsche officieren.

— Den 28sten dezer arriveerde te Eisenour met twee Noorweegsche korvetten, Nordstjernen en Eliete, die daar het anker wierpen, de hertog van

Ostgothland (prins Oscar van Zweden); eene derde korvet werd verwacht. De Prins heeft den 29sten den Koning een bezoek gebracht op Frederiksborg. De Deensche dagbladen melden heden niets over den voortgang der krijgstoerusting of van de vredesonderhandelingen.

BELGIE.

Brussel, 3 juni. De aanneming der wet op de hervorming van het kiesregt, heeft geene dier gevolgen gehad, welke men daarvan deed voorzien. Parijs is volmaakt rustig. Op eenige uitzonderingen na heeft de Bergpartij zich niet van de stemming onthouden; zij heeft niet geprotesteerd en nog minder besloten haar ontslag in massa in te dienen. In de zitting der vergadering van zaterdag zijn de langdurige discussiën, waartoe die wet aanleiding gegeven had, besloten. Het gold het rapport van den heer Léon Faucher over de verzoekschriften, die gedurende den loop der debatten, op het bureau waren nedergelegd. De rapporteur heeft de middelen aan het licht gebracht, die aangewend waren om de onderteekeningen te bekomen en de valsheid van sommigen a ngewezen. De verzending aan de verschillende ministers die deze zaak aangaat, ten einde over te gaan tot een onderzoek en de schuldigen te vervolgen, is overeenkomstig de conclusie der commissie, met 429 tegen 220 stemmen aangenomen.

Alles is dus ten aanzien van deze wet, afgelopen. Nog eenige dagen, en men zal er niet meer over spreken. Wij hebben gezegd in hoe verre en waarom, zij ons goed voorkomt; zij zuivert het algemeen stemregt en geeft hetzelfde, juist daardoor, meer waarborgen van deugdelijkheid en gezag; maar wij zijn er verre af om, even als sommige organen der Parijsche drukpers, daaraan eene overdrevene belangrijkheid toe te schrijven. Het algemeen stemregt zal gezuiverd worden, en dit is een vooruitgang; maar die zuivering zal niet beletten dat de regering zich, na eenige weken, in dezelfde moeilijke omstandigheden bevindt als thans.

De vurige partij der rechterzijde wil deze afweren door eene reeks van wetten van bedwang en heft des te krachtiger oorlogskreten aan, naarmate zij meer bedweld is door den triomf van het oogenblik. Maar bedwelling is altijd gevaarlijk, welke de oorzaak daarvan wezen mag. Koelbloedigheid is verkieselijker, en die koelbloedigheid zoude aan de rechterzijde leeren, dat men er niet aan denken moet om te bedwingen. Daarenboven stellen sommige personen het in twijfel, of een gedeelte der meerderheid wel gezind zal zijn, de heethoofden overal te volgen waar heen zij hen zouden willen leiden. Ande e daarentegen slaan borg voor de volkomene overeenstemming der conservatieve partij, om uit te voeren wat zij noemen *aanvallende tegenstand*. Het zoude hoogst moeilijk zijn te zeggen wie zich hier illusiën maakt en of de meerderheid, bij de stemming over de wetten van bedwang, die, naar men zegt, haar zullen aangeboden worden, dezelfde eensgezindheid zal aan den dag leggen, waarvan zij blijk heeft gegeven bij die over de wet op de hervorming van het kiesregt, of dat er zich verschil van meening zal vertoonen.

Maar aannemende dat, — hetgeen ons het waarschijnlijkst voorkomt — slechts weinigen afvallig zullen worden en dat de meerderheid de hand leent tot de politiek van aanvallenden tegenstand, dan mag men zich nog afvragen of die tegenstand, zoo ver gedreven als sommigen verlangen, wel die resultaten zal opleveren, welke men daarvan verwacht. Frankrijk in staat van beleg en eene energieke dictatuur, ziedaar het laatste woord van eenige ultra's van de partij der orde. Wij gelooven echter niet dat de meerderheid hen zoover zal volgen.

De verzoening tusschen den generaal Changarnier en den generaal d'Hautpoul is tot stand gekomen. Eene vrij duistere nota in den *Moniteur* geplaatst, maakt die toenadering bekend; zij geeft voor het overige eerder voldoening aan den generaal Changarnier dan aan den generaal d'Hautpoul. Laatstgenoemde zal niettemin zijne portefeuille behouden en de vermoedelijke wijsiging van het ministerie wordt weder geheel opgegeven.

Omtrent de aanslaande verdaging der vergadering zijn de lezingen zeer uiteenlopende. De dagbladen der rechterzijde dringen er over het algemeen zeer op aan. Men blijft ook beweren dat het gevoelen der generale raden gevraagd zal worden, of het thans het geschikte tijdstip is tot de onmiddellijke herziening der constitutie.

Er is geen of bijna geen nieuws uit Italië. Men schrijft uit Rome dat in het onlangs gehouden consistorie slechts zes kardinalen zich verklaard hebben voor het behoud van den Statuto en dat de kardinaal Antonelli gestemd heeft voor het motu proprio van September.

De Sardinsche Kamer van afgevaardigden heeft in hare zitting van 28 mei, de discussiën voortgezet over de begroting van buitenlandsche zaken en de verschillende cijfers voor geheime fondsen, buitenlandsche zendingen enz., die door de regering waren voorgesteld, aangenomen, na de amendementen te hebben verworpen waarbij derzelver vermindering werd voorgesteld.

— De sultane-moeder, dus schrijft men uit Konstantinopel, moedigt met den grootsten ijver het lager onderwijs in het geheele Ottomannische rijk aan. Reeds zijn er, onder de bescherming van deze vorstin, 396 scholen voor eerstbeginnenden opgerigt, die

door 22,700 leerlingen van beide sexen bezocht worden. Op dit oogenblik sticht de sultane-moeder een middelbare school voor 220 jongelieden, die vervolgens den cursus aan de keizerlijke universiteit, welke te Konstantinopel zal worden opgerigt, zullen volgen.

— De heer Ferre des Ferris heeft in de Fransche Wetgevende Vergadering het rapport ingeleverd over het voorstel van den heer d'Ollivier, om op zonen feestdagen den arbeid te doen staken. De commissie is eenparig van meening geweest het voorstel in overweging te nemen.

FRANKRIJK.

Parijs, 2 juni. Men verhaalt dat de Paus aan den President der Republiek een prachtig ingebonden gebedenboek heeft geschonken, versierd met teekeningen in den middeleeuwschen stijl. In den omslag van dat boek is een drie duim lang gouden kruis gevat, hetwelk aan Karel den Grooten heeft toebehoord. Op de eerste bladzijde leest men de volgende, door den H. Vader zelve geschreven woorden: *Dilectissimo filio Ludovico Bonaparte.*

ITALIE.

Rome, 24 mei. De traagheid waarmede de pauselijke regering met hare reorganisatie voortgaat, wordt door sommigen toegeschreven aan vrees voor de toekomst, en door anderen aan eene stelselmatige oppositie van de hooge geestelijkheid. Het is waarheid dat men niets of bijna niets uitrigt en alzoo een kostbare tijd laat verloren gaan.

De generaal Gemeau heeft II. woensdag zijne groote wapenschouwing op het plein van St. Pieter gehouden. De wapenschouwing heeft bijna drie uur geduurd. De generaal sprak de officieren en soldaten die hij voorbijging aan en hij werd door hen met blijkbaar genoeg begroet. Het publiek van Rome, dat niet zeer talrijk was, omdat de revue op het warmste gedeelte van den dag werd gehouden, ontblootte met sympathie de hoofden voor den generaal. Men heeft ook met genoeg opgemerkt dat de Paus, wiens paleis het uitzigt heeft op het plein van St. Pieter, zich herhaalde malen voor de vensters zijner vertrekken vertoond heeft; het scheen dat hij zich de bewegingen van onze bataillons liet willeghen door iemand die achter hem stond.

— De *Augsburger Zeitung* zegt dat, niettegenstaande de verlenging van den termijn, in het Lombardisch-Venetiaansche Koninkrijk toegestaan tot inschrijving in de vrijwillige leening van 120 millioenen, er ter nauwernood voor een bedrag van 36 millioenen is ingeschreven. De berigtgever voegt er echter bij, dat de gemeenteraad van Milaan verklaard heeft geneigd te zijn om in te schrijven, voor rekening der inwoners, tot het bedrag der som die aan de stad en de buitenwijken zoude worden opgelegd, in geval de leening gedwongen verklaard mogt worden en onder beding dat hij die inschrijving over al de belastingplichtigen mag overslaan.

— Een brief van Malta, van den 22sten mei, opgenomen in de *Daily News*, meldt, dat de Poolse uitgewekenen die van Malta vertrokken zijn aan boord van de Maltezer brik *Felice*, om zich naar België te begeven, op de kust van Galibia, bij Tunis schipbreuk geleden hebben. De Bey heeft hen onmiddellijk met een zijner korvetten naar Malta doen terugbrengen. Eene Engelsche stoomboot zal hen naar Ostende overvoeren.

— Het volk te Napels is in opstand geraakt tegen de equipage van eene Tunische brik, waarvan eenige personen eenen jongen met geweld aan boord wilden brengen. Drie van de scheepsbemanning zijn gedood bijna in tegenwoordigheid van de soldaten, die geroepen waren om de orde te handhaven, doch die het volk zijn gang lieten gaan.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 3 juni. Men verneemt, dat aan den Koning door den ingenieur W. C. Brade, een nieuw plan is aangeboden van eene communicatie van de hoofdstad met den overkant van het IJ, en wel door middel van een ijzeren tunnel of tubulaire onderaardsche kokerbrug van 600 ellen lengte, welke door eene naamloze maatschappij zoude daargesteld worden. Z. M. heeft dit plan met belangstelling en met de meeste aandacht beschouwd en zijne tevredenheid er over aan den dag gelegd.

Naar wij verder vernemen zal men beproeven de daartoe benoodigde som van f800,000 hier te lande bijeen te brengen.

's Gravenhage, 4 juni. Nopens de droogmaking van het Haarlemmer-Meer verneemt men het volgende: Gedurende de maand mei is de ontlediging wederom door gedwongen stilstand der stoomwerktuigen ongeveer één derde van den tijd opgehouden. Te dikwijls was wederom het water van Rijnlands boezem even boven het peil van 0,57 el onder A. P., waarop, volgens de overeenkomst met Rijnland, de uitmaling moet stilstaan, vooral in het begin van de maand; niettemin is de waterspiegel van het Meer, welke den laatsten April op gemiddeld 2,18 el beneden A. P. was waargenomen, bij het einde van mei gemiddeld 2,34 el beneden A. P. bevonden en alzoo 16 duim gedaald.

De *Leeghwater* heeft gewerkt 546 uren, met 11 en 10 pompen en 185,465 slagen. Er is 178 uren oponthoud geweest alleen wegens te hoogen boezemstand; door eenig werk aan een der zuigers is voor den aangezeen tijd met eene pomp minder gewerkt.

De *Cruquins* heeft gewerkt 523½ uren, met 8 pompen en 164,650 slagen. De hooge boezemstand is de hoofdoorzaak van den stilstand der machino voor den overigen tijd van ongeveer 220 uren.

De *Lijnden* heeft gewerkt 535½ uren, met 8 en 7 pompen en 178,011 slagen. De stilstand van ongeveer 209 uren is schier alleen veroorzaakt door den hoogen boezemstand; wegens eene voorziening aan een der beugels van de pompen, is gedurende den opgegeven tijd met 7 pompen gewerkt.

Het stoomwerktuig ter outlasting van Rijnland's boezem te Spaarndam, heeft gewerkt 241 uren met 8, 6, 4 schepraders en 129,320 omgangen. De stilstand is deels voortgevloeid uit eenige gedane herstellingen aan den luchtpomp-zuigerstang; deels uit den soms genoegzaam lagen boezemstand, welke de werking onnoodig scheen te maken.

— Gedeputeerde staten der provincie Zuid-Holland; gezien hebbende eene missive des ministers van Binnenlandsche Zaken van den 4den December 1849, no. 130 (7de afd.); hebben goedgevonden, bij resolutie van 24 mei 1850, aan burgemeesters en wethouders der steden en burgemeesters en assessoren der gemeenten ten platten lande, in de provincie Zuid-Holland, te kennen te geven, dat het denkbeeld, dat het plaatselijk bestuur van het domicilie van onderstand, in de eerste plaats, gehouden zou zijn het elders voorgeschotene terug te geven, behoudens verhaal op het betrokken armbestuur, door den koning, bij de overweging eener zaak van dien aard, voor onjuist is gehouden, daar art. 13 der wet van den 28sten november 1818 (*Stbl.* no. 40) wel medebrengt, dat de burgerlijke gemeente, waarin de behoeftige in onderstand wordt opgenomen, zonder dat hij er domicilie van onderstand heeft, de daarbij bedoelde hulp verleene, maar uit de letter van dat artikel geenszins kan worden afgeleid, dat de burgerlijke gemeente, waarin dat domicilie is gevestigd, als zoodanig en bij uitsluiting, zelfs bij niet betwiste armlastigheid van den bedeelede bij een in die gemeente aanwezige armbestuur, aansprakelijk zou zijn voor de bewuste teruggaaf, vermits het verhaal, bij voormeld artikel toegekend, volgens die letter, door de gemeente, welke het voorschot deed, alleen kan worden uitgeoefend op dengenen op wien zulks haar toekomt, hetgeen genoegzaam aanduidt, dat de wetgever de burgerlijke gemeente, waar het domicilie van onderstand is gevestigd, niet bepaaldelijk en bij uitsluiting heeft op het oog gehad.

— Men verzekert, dat er in eene dezer dagen te Leiden gehouden vergadering besloten is, om, in geval van onverhoopt overlijden van den jeugdigen Prins, dat zich thans heeft verwezenlykt, den optogt en de feesten der heeren studenten uit te stellen tot de maand *september*.

's GRAVENHAGE, 4 juni.

Gelijk men uit de jongste bulletins wegens den toestand van Z. K. H. Prins *Maurits der Nederlanden* en de loopende geruchten, maar al te veel reden had op te maken, is die toestand derwijze verslimmerd, dat de jeugdige telg van het koninklijk paar heden namiddag te 5½ ure aan de ziekte, die hem overvallen heeft, is bezweken. Slechts bijkans zeven jaren mogten de vorstelijke ouders zich in het bezit van hem verblijden. Dit verlies zal gewis groote deelneming verwekken; mogen H. H. M. M. in de eerste plaats troost in de godsdienst vinden en het koninklijk Huis lang voor verdere rampen behoeven blijven.

Z. K. H. Prins *Willem Frederik Maurits Alexander Hendrik Karel* was geboren den 15den september 1843.

Goor, 2 juni. Eergisteren, terwijl eene achtenswaardige familie in het naburig Diepenheim gereed stond het middagmaal te gaan nuttigen, werd zij in het voornemen daartoe onverwachts op eene zeer onaangename wijze gestoord, door de losbarsting in een naburig vertrek van een schietgeweer. De huisgenooten dadelijk daarheen snellende, vonden hunnen commensaal, de gepensioneerde 1ste luitenant-kwartiermeester B. . . . badende in zijn bloed zich met een pistool door de harsenen geschoten hebbende. De aanleidende oorzaak tot dezen verschrikkelijken zelfmoord is vooralsnog onbekend, vermits de door B. . . . geschrevene brieven nog niet zijn geopend en tot op de komst zijner afwezige betrekkingen, met en benevens zijne kleedingstukken en verdere hem toebehoorende voorwerpen, door het kanton-geregte onder verzegelde bewaring zijn gesteld.

(N. B. C.)

Arnhem, 5 juni. De regtbank te Arnhem heeft onlangs twee beslissingen gegeven, welke verdienen algemeen gekend te worden. De eene is van gewigt voor de liefhebbers van de jagt, en de andere voor hen, welke zich bezig houden met het ontginnen en vruchtbaar maken van de heidevelden in deze provincie.

Bij vonnis van 28 mei l.l., heeft de regtbank beslist, dat de jagers, welke zich op de korte jagt doen bijstaan door een aantal jongens, die het wild uit de bosschen drijven, indien zij daarbij geene netten bezigen, geen bij de jagt wet verboden *klopjagt* uitoefenen — en mitsdien de aangeklaagden, welke op die wijze hadden gejaagd, vrijgesproken.

Bij vonnis van 30 mei heeft dezelfde Regtbank verstaan, dat de eigenaren van boerenerven, welke hunne schapen sedert onheugelijke jaren op de openliggende heidevelden hebben doen weiden, noch eene erf-dienstbaarheid van schaapsdift, noch eenig ander regt hebben verkregen, als zijnde dit van zijde van den eigenaar der heide eene bloote *vergunning*, welke nimmer eenig regt kan doen geboren worden bij hem, die daarvan gebruik maakt. Door deze beslissing zijn de zvarigheden opgeheven, welke op vele plaatsen aan de voorgenomen ontginningen in den weg stonden.

Wij hopen in de gelegenheid te zullen zijn, deze vonnissen later in extenso mede te deelen.

Arnhem, 5 juni.

Uit de Memorie van Beantwoording, op het verslag der Tweede Kamer over de regeling van het kiesregt enz. teekenen wij nog het volgende op, strekkende ten vervolge van het medegedeelde in ons nummer van gisteren:

Art. 2. Een ontwerp van wet, verklarende wie Nederlanders zijn, en regelende de voorwaarden en vormen der naturalisatie, is bij den Raad van State aanhangig. Het Gouvernement wenschte dat ontwerp te gelijk met dat der kieswet te zien vaststellen.

Zoo art. 2 van het ontwerp alleen hem meerderjarig noemt die drie en twintig jaren oud is, geschiedt dit niet ter beperking van het voorschrift van art. 76 der Grondwet, maar ter voorkoming van den dikwerf geopperden twijfel, of hij, die, naar de regelen van het burgerlijk regt, met den meerderjarige gelijk staat, tot de oefening van het kiesregt zij toe te laten.

De uitsluiting desgenen die door huwelijk of handligting met den meerderjarige gelijkstaat, is bezwaarlijk eene beperking der grondwet te noemen. De grondwetgever moet toch geacht worden bij het vaststellen dezer bepaling een zekeren ouderdom op het oog te hebben gehad; dien ouderdom namelijk, dien men, om tot beheer van eigen goed in den regel bevoegd te zijn, moet hebben bereikt.

De uitzonderingen die het Burgerlijk Wetboek voor bijzondere burgerlijke betrekkingen of gevallen des burgerlijken levens toestaat, schijnen op het genot der burgerschapsregten slechts dan van toepassing, wanneer de wetgever, welke deze regelt, het uitdrukkelijk wil, en hiervoor bestaat, naar het inzien des gouvernements, geene genoegzame reden.

Dat het ontwerp door de bepalingen ten aanzien van het ingezetenschap des rijks, der provincie of gemeente, minder vrijgevig zou zijn dan de grondwet, kan het gouvernement niet toegeven. De grondwet stelt onder de voorwaarden van het kiezerschap, dat men *ingezet* zij. Wie dit is moet de kieswet bepalen, in het oog houdende, dat de grondwet onder *ingezetenen* geenszins allen wil begrepen zien, die zich binnen het rijk bevinden.

Heeft de Nederlander die een tijdlang in het buitenland verkeerde, zijne woonplaats hier behouden, hij bleef dan ingezet. Is hij daarentegen buiten 'lands gevestigd, dan wordt de band van werkelijke gemeenzaamheid met het rijk, met de provincie of gemeente los of verzwakt. Daarom schijnt het noodig dat hij zijne woonplaats alhier eenigen tijd vóór het sluiten der lijst hebbe gehad, om te verdienen dat hij daarop als *ingezet* worde gebragt.

Door *woonplaats* verstaat de regering de plaats die het Burgel. Wetb. als woonplaats aanwijst.

In de vrees voor misbruiken ingeval van den kiezer alleen gevorderd wordt dat hij *aangeslagen* zij, kan het gouvernement niet deelen. Hij die, ten einde op de kiezerslijst te worden geplaatst, een patent neemt of eene hooge aangifte voor het personeel doet, zal in het patentregt of het personeel voor het door hem verlangd bedrag niet slechts worden aangestagen, maar dien aanslag ook moeten opbrengen. Immers niet dan uithoofde van bijzondere redenen, luidt de regel, dat elk zijn aanslag moet betalen, uitzondering.

Het denkbeeld om in den kiezer, behalve zijn aanslag, bewijs van betaling over de afgelopen dienst te vorderen, schijnt niet aannemelijk. Nam men dit aan, men beperkte de grondwettige bepaling, die het kiesregt uitgeoefend wil hebben door hen die *betalende* zijn, onverschillig of zij vroeger tot de betalenden hebben behoord. Het is hier ook — de Memorie van Toelichting merkte het reeds op — niet te doen om de kennis of de op de lijst te brengen persoon vroeger goedge was, maar of hij op het oogenblik van het opmaken en sluiten der lijst, die goedheid bezitte, die een zekere aanslag in de directe belastingen geacht wordt te bewijzen.

Het bezwaar aan het laat executoir verklaren der kohieren van de grondbelasting ontleend, zal waar schijnlijk door eenige voorschriften ten aanzien van dien tak van beheer weg te nemen of te verminderen zijn.

Doch het is bovendien weinig afdoende te achten. De kiezerslijsten zullen toch, volgens art. 31 van het ontwerp, eerst op den 25sten april worden gesloten. Tot dien tijd toe heeft dus elk, die op de zeker voor dien tijd executoir verklaarde kohieren der grondbelasting is aangestagen, de gelegenheid, om te zorgen, dat zijn aanslag op die kohieren in behoorlijke aanmerking worde genomen.

Met *aanslag* wordt in het ontwerp stellig en alleen bedoeld *aanslag op eigen naam*. Dit kan voor een erfgenaam, die geërfd goed op zijn naam verlangt te doen overschrijven, geen bezwaar opleveren, al

wordt tusschen 1 november en ultimo december geene overschrijving op de kohieren der grondbelasting toegelaten. In dien tijd kan de erfgenaam op de loopende geslotene kiezerslijst toch niet worden gebragt. Hij zal, om bij de herziening op de lijsten te komen, slechts hebben te zorgen, dat het goed voor 15 februari, of des noods voor 25 april, op zijn naam worde overgeschreven. Art. 3 der Belgische *loi électorale* kan hier, naar de meening der regering, niet in aanmerking komen. Het stelt den *possesseur à titre successif* vrij van de vroeger vermelde voorwaarden, dat de kiezer de grondbelasting gedurende een jaar, de overige directe belastingen gedurende twee jaren te voren opgebragt hebbe. Zoodanige vrijstelling ten behoeve van den erfgenaam, kan niet gelden, waar van den kiezer gevorderd wordt, niet dat hij betaald hebbe, maar, dat hij aangeslagen zij.

Art. 98. Dit artikel bevat de bepaling van de in het voorafgaande art. 97 gebezigde uitdrukkingen: *bezoldigd staats-ambt* en *bevordering in de staatsdienst*. Het schijnt dus op de juiste plaats te staan. De wet doet toch wel, de nader bepaling der door haar gebezigde woorden, hetzij in het artikel zelf waarin de woorden voor het eerst voorkomen, hetzij in een onmiddellijk volgend artikel op te nemen. Zoo bevat art. 2 van dit ontwerp de bepaling van onderscheidene in art. 1 gebezigde uitdrukkingen.

Met betrekking tot de toepassing van art. 98 op de leden der Tweede Kamer, wordt onzekerheid gevreesd, omdat het artikel in art. 113 op die leden niet van toepassing wordt verklaard. Maar dit was onnoodig. Art. 113 verklaart op de leden der Tweede Kamer van toepassing het voorschrift van art. 97, dat, wie een bezoldigd staats-ambt aanneemt, of bevordering in de staatsdienst verwerft, ophoudt lid der Kamer te zijn. Het spreekt dus van zelf, dat voor die leden aan de bedoelde uitdrukkingen geen andere zin is te hechten, dan de wetgever in art. 98. in het algemeen heeft verklaard er aan te hechten.

Voor zooveel de zaak zelve betreft, ziet men in de bepalingen van art. 98 eene gevaarlijke, aan de grondwet te geven uitlegging. Naar het oordeel der regering is het regeling van de toepassing der grondwet. Hiertoe is de wetgever geroepen, en zonder die regeling ware hij in de onmogelijkheid, te ontwikkelen of uit te werken, wat de grondwet met enkele woorden als beginsel stelt. Is art. 98 als eene ongeoorloofde uitlegging af te keuren, de in art. 2 gegevene bepalingen van *ingezet*, *betalen* enz. zijn dan even onbestaanbaar; en moet de wetgever zich van het maken van dusdanige bepalingen onthouden, de grondwet heeft hem dan, waar zij hem regeling opdraagt, met eene onuitvoerlijke taak belast.

Met betrekking tot de voorgedragene bepaling, kan de regering niet anders dan herhalen, dat zij haar voorkomt de minst willekeurige, de meest eigenaardige en met de woorden der grondwet meest overeenkomstige te zijn. Zij blijft betwijfelen, dat het beginsel van art. 91 zij, opdragt van een ambt doorgaans als gunstverleening aan te merken.

Eene herbenoeming staat naar het oordeel van het gouvernement met eene nieuwe benoeming gelijk, en behoeft dus niet afzonderlijk te worden vermeld.

Door *bevordering* kan moeilijk iets anders worden verstaan, dan verhooging in rang of bezoldiging.

Aan overplaatsing in denzelfden rang, met gelijke bezoldiging, hecht zich, volgens het gewoon spraakgebruik, het denkbeeld van bevordering niet.

Art. 100. De bedenkingen, onder dit artikel in het verslag opgenomen, kunnen hare wederlegging niet altijd, en soms geheel niet, in eene nadere beschouwing van ieder bijzonder district, tegen welks samenstelling men is opgekomen, maar bijna uitsluitend in de beschouwing van de geheele indeeling van het rijk als één geheel, vinden. De regering is er verre van af te ontkennen, dat menig district op zich zelf beschouwd uit deelen bestaat, waarvan onderscheidene beter bij andere hadden gepast, terwijl van deze weder gedeelten eerder bij gene hadden kunnen worden gevoegd. Bij het vaststellen van het plan zijn vele der nu voorgestelde bezwaren haar geenszins ontgaan; maar zij is, bij de poging om zoodanige veranderingen te maken, in meer verwijderde districten, waarop die veranderingen haren invloed moesten uitoefenen, op moeilijkheden van grooteren aard, veelal op onoverkomelijke bezwaren, gestooten. Zij meent zich daarom te kunnen overtuigd houden, dat de verschillende bedenkingen in het verslag, tegen deze of gene gedeelten der indeeling des rijks aangevoerd, uit eene partiele beschouwing der zaak zijn ontstaan, en dat, indien diezelfde leden, die de eene of andere dier bedenkingen of voorstellen van wijziging hebben geuit, daartoe niet waren overgegaan, dan na een geheel van indeeling van het rijk, overeenkomstig hun verlangen, te hebben zamengesteld, zij er meestal toe zouden zijn gekomen hante bedenkingen te laten varen.

Voor de behoorlijke verdeling van het gansche rijk kan niet anders dan van een der uiteinden worden begonnen. De orde, waarin de districten op de tabellen zijn geplaatst, is dezelfde, die men bij de verdeling gevolgd heeft. Van de noordelijkste der provinciën af beginnende, en slechts in districten van 90,000 zielen indeelende, zoo dikwijls geene bijzondere omstandigheden het vormen van een kleiner district raadzaam maakten, werd door ieder geformeerd district de noodzakelijke grens van eene

zijde aan het te formeren district aangewezen. Dat volgend district, zich niet meer aan alle zijden vrij kunnende uitbreiden, wierd dus voor het verkrijgen van het gevorderd zielental, noodwendig gedwongen, om de gemeenten, aan de overige zijden liggende, in zich op te nemen, ook dan, wanneer meerdere dier gemeenten wegens locale omstandigheden gevoeligker bij een weder daarop volgend district zouden gebragt zijn. Alzoo beschouwd, is het duidelijk, dat men slechts bij de formatie van het allereerste district volkomen vrij was, en telkens verplicht was over ondergeschikte bezwaren bij volgende formatiën heen te stappen, zoo dikwijls deze als gevolg van het vroeger ingedeelde waren aan te merken.

Na deze algemeene opmerking, waarop de regering vooral moet verzoeken, dat de Kamer gelieve acht te slaan, omdat zij daardoor meer dan door eenige bijzondere oplossing, waar die ook zou mogelijk zijn, hare voorstellen kan verdedigen, en omdat daarop, wil men eene indeeling van het rijk, noodwendig alle bedenkingen omtrent bepaalde formatiën, hoe schijnbaar gegrond ook op zichzelf, moeten afstuiten, zal men nog zooveel mogelijk in eene of andere beschouwing van bijzonderheden treden.

NOTA VAN WIJZIGINGEN in de Tabel vermeld in art. 1 van het Ontwerp van Wet, regelende het Kiesregt enz.

Bladz. 19. In de 1ste kolom vervalt de hoofdplaats *Onderdendam*, en wordt vervangen door: »Zuidhorn.»

In de 3de kolom, onder Dokkum, bijvoegen: »Ameland f 20.00, Schiermonnikoog f 20.00.»

Bladz. 20. In de 3de kolom wordt weggenomen: *Laren* f 36.00, *Blaricum* f 36.00.

Onder Purmerend, 3de kolom bijvoegen: »Urk f 20.00, Marken f 20.00.»

In de 3de kolom wordt het cijfer achter Alkmaar, van f 50 op »f 40» gebragt.

In de 3de kolom, onder Zaandam, bijvoegen: »Vlieland f 20.00, Terschelling f 20.00, Egmond aan Zee f 20.00, Wijk aan Zee en Duin f 20.00.»

In de 3de kolom, onder Haarlem, bijvoegen: »Zandvoort f 20.00.»

Bladz. 21. In de 2de kolom, achter Gouda, het cijfer van f 32 te brengen op »f 28.»

NOTA VAN WIJZIGINGEN in de tabel, bedoeld in art. 100 der wet, regelende het kiesregt enz. tot aanwijzing van het getal der in elk hoofd-kiesdistrict te kiezen leden van de Tweede Kamer, en van den rooster hunner aftreding.

Bladz. 25. Het hoofd-kiesdistrict ONDERDENDAM wordt vervangen door: ZUIDHORN.

Bladz. 31. In het hoofd-kiesdistrict DEVENTER vervallen de gemeenten: Eibergen en Ruurlo, en worden vervangen door: Warnsveld en Brummen.

In het hoofd-kiesdistrict DOESBORGH wordt Warnsveld vervangen door Eibergen, en Brummen wordt vervangen door Ruurlo.

Bladz. 35. In het hoofd-kiesdistrict AMERSFOORT vervallen de gemeenten: *Maartensdijk, de Bildt, Zeist, Reinawen, Bunnik, Odijk, Rijzenburg, Driebergen, Houten, Oud-Wulven, Schonauwen, Thull en 't Waal, Schalkwijk en Loosdrecht*, en in de plaats daarvan worden gesteld de gemeenten: Weesp, Weespercarpsel, 's Graveland, Ankeveen, Kortenhoeft, Nederhorst den Berg, Naarden, Muiden, Huizen, Bussum en Hilversum.

Bladz. 36 en 37. In het hoofd-kiesdistrict UTRECHT, boven de gemeente *Westbroek*, worden gesteld de gemeenten: *Maartensdijk, de Bildt, Zeist, Rijnauwen, Bunnik, Odijk, Rijzenburg, Driebergen, Houten, Oud-Wulven, Schonauwen, Tull en 't Waal, Schalkwijk en Loosdrecht*, en worden weggenomen de gemeenten: *Finkeveen, Mijdrecht, Wilnis, Oudhuizen, Kockengen, Zegveld, Teckop, 's Gravesloot, Kamerijk Mijzijde, Kamerijk Houtdijken, Harmelen, Linschoten, Montfoort, Snelrewaard, Hoerkoop, Noordpolsbroek, Zuidpolsbroek, Zevender, Willige Langerak, Cabauw, Lopik, Jaarsveld en Benschop.*

Bladz. 38 en 39. In het hoofd-kiesdistrict HOORN worden weggenomen de gemeenten: *Weesp, Weespercarpsel, 's Graveland, Ankeveen, Kortenhoeft, Nederhorst den Berg, Naarden, Muiden, Huizen, Bussum en Hilversum.*

En worden daarvoor in de plaats gesteld de gemeenten: *Nieuwe Niedorp, Oude Niedorp, Winkel, Veenhuizen, Haringcarspel, St. Maarten, Warmenhuizen, Zuid-scharwoude, Noordscharwoude, St. Pancras, Broek op Langedijk, Oudcarpsel, Heerhugowaard, Oudeleek, Ursem, Schermerhorn, de Rijp, Graft, Zuid- en Noordschermer, Wormer, Wijdewormer, Jisp.*

Bladz. 39 en 40. In het hoofd-kiesdistrict ALKMAAR worden weggenomen de gemeenten: *Nieuwe*

Niedorp, Oude Niedorp, Winkel, Veenhuizen, Haringcarspel, St. Maarten, Warmenhuizen, Zuid-scharwoude, Noordscharwoude, St. Pancras, Broek op Langedijk en Oudcarpsel, Heerhugowaard, Oudeleek, Ursem, Schermerhorn, de Rijp, Graft, Zuid- en Noordschermer, Wormer, Wijdewormer en Jisp, en worden achter *Westzaan* gevoegd de gemeenten: *Heilo, Egmond aan Zee, Egmond Binnen, Wimmenum, Uitgeest, Akersloot, Limmen, Castricum, Crommenie, Assendelft, Beverwijk, Wijk aan Zee en Duin, Heemskerk en Velzen.*

In het hoofd-kiesdistrict HAARLEM worden weggenomen de gemeenten: *Heilo, Egmond aan Zee, Egmond Binnen, Wimmenum, Uitgeest, Akersloot, Limmen, Castricum, Crommenie, Assendelft, Beverwijk, Wijk aan Zee en Duin en Heemskerk,* en worden die gemeenten vervangen door de gemeenten: *Sloten, Houtrijk en Polanen, Voorhout, Noordwijk, Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, Heemstede, Berkenrode, Bennebroek, Bloemendaal en Zandvoort.*

Bladz. 41. In het hoofd-kiesdistrict AMSTERDAM vervallen de gemeenten: *Sloten en Houtrijk en Polanen.*

In het hoofd-kiesdistrict LEIJDEN worden weggenomen de gemeenten: *Voorhout, Noordwijk, Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, Heemstede, Berkenrode, Bennebroek, Bloemendaal, Zandvoort, Velzen.*

Bladz. 42. En worden achter *Rietwijkeroord* geplaatst de gemeenten: *Ter Aar, Nieuweveen, Bodegraven, Zwammerdam, Alphen, Aarlanderveen, Oudshoorn, Hazerswoude, Benthuisen en Hoogeveen.*

In het hoofd-kiesdistrict GOUDA worden weggenomen de gemeenten: *Ter Aar, Nieuweveen, Bodegraven, Zwammerdam, Alphen, Aarlanderveen, Oudshoorn, Hazerswoude, Benthuisen, Hoogeveen.*

Bladz. 44. En worden achter de gemeente *Groot-Ammer* gevoegd de gemeenten: *Mijdrecht, Wilnis, Oudhuizen, Zegveld, Kamerijk Mijzijde, Kamerijk Houtdijken, Kockengen, Harmelen, 's Gravesloot, Teckop, Linschoten, Montfoort, Snelrewaard, Noordpolsbroek, Zuidpolsbroek, Hoerkoop, Willige Langerak, Lopik, Jaarsveld, Benschop, Zevender, Cabauw, Vinkeveen.*

STATEN-GENERAAL.

TWEDE KAMER.

Zitting van dinsdag, 4 juni.

De discussien over de kieswet zijn heden aangevangen en wel over de algemeene strekking.

De heer *Schiffer* is de eerste spreker. Hij behandelt drie punten: 1o. de districtsverdeling; 2o. den census; 3o. den rooster van aftreding. Hij ontwikkelt zeer breedvoerig, dat de geest der grondwet geene rijks-indeeling, zoo als is voorgedragen, toelaat, maar eene indeeling van de provinciën in districten van 45,000 zielen. Hij bestrijdt op verschillende gronden het voorgedragen systeem, dat alle minderheden en specialiteiten den bodem inslaat. Hij wil een billijk aandeel in de vertegenwoordiging geven voor alle belangen, in het staatkundige zoowel als in het godsdienstige. Hij wil een evenredig aantal Katholieke en Israëlitische staatsburgers in de Tweede Kamer hebben. Dat zal tot verdraagzaamheid en verbroedering leiden, terwijl het tegenwoordige voorstel tot onbillijkheid en daaruit voortvloeiende verwijdering tusschen de deelen der bevolking zal leiden. Buitendien is men in het eigen systeem van groote districten niet consequent gebleven, want er bestaan afwijkingen zoowel door de opneming in het ontwerp van districten van minder dan 90,000 zielen als van districten van veel meer. Wat den census betreft stelt spreker eene classificatie voor tusschen het maximum en minimum en wil die klassen verdeelen overeenkomstig de plaatselijke gesteldheid. Hij zal dan ook een amendement op de verdeling der districten voorstellen, en van de af- of niet-aanname daarvan, zijne goed- of afkeurende stem doen afhangen. Omtrent het lot van het ontwerp, zeide hij, dat hij daarop niet wil vooruitloopen, maar dat hij het er voor houdt, dat wanneer het vorig ministerie deze wet had aangeboden, dezelve zou zijn verworpen, en als dit ministerie het ontwerp van het vorige had voorgesteld, het zou zijn aangenomen.

De heer van *Hall* zegt vooraf, dat, na het tot stand brengen van de kieswet hij zijn ontslag als lid zal nemen om de kiezers de volle vrijheid te laten, van hunnen wil te doen blijken. Hij verklaart zich over het algemeen voor de bepaling van den census; hij acht dien als proefneming niet te laag en geloof niet dat dezelve in de gevolgen gevaarlijk is voor de rust des lands. Hij heeft echter eenige bezwaren: 1o. vooral dat de aanslag in de belastingen gelden zal als betaling en 2o. de zamenstelling der districten, vooral die van Friesland en gedeeltelijk ook in Overijssel. Hij is geen voorstander van provincialismus, in den slechten zin van dat woord, maar acht het toch bedenkelijk, om allen provincialen geest uit te dooven; hij acht dit nadeelig voor eene vertegenwoordiging van alle belangen. Hij wacht nadere ophelderingen, maar geloof, dat hij zal kunnen medewerken tot het in stand brengen der wet.

De heer van *Randwijck* bestrijdt de wet uit vier oogpunten, als: 1. de verdeling der kiesdistricten met verontachtzaming der provinciale grenzen. 2. de keuze bij betrekkelijke, in plaats van bij volstrekte meerderheid in geval van herkiezing; 3. het stellen van den regel, dat de kiezers voor den gemeenteraad de helft van den census betalen; 4. den census zelve; hij wenschte, dat op de plaatselijke gesteldheid meer ware gelet.

De heer *Bachien* motiveert zijne gunstige beschouwing over het ontwerp. Het is de eerste sappige vrucht van onze nieuwe orde van zaken, waarbij de regstreeksche verkiezingen als beginsel zijn aangenomen. Het ontwerp beantwoordt aan den geest van het verslag van de commissie der grondwetsherziening. Hij geloof, dat de grondslagen van den census bij dat ontwerp goed en behoorlijk zijn. Met zekere geestdrift treedt hij tot het ontwerp toe. Hij wijst op de nationale kracht, welke een goed georganiseerd kiesregt geeft, en beroept zich op België, hoe daar alles als één man om den troon stond bij den aanslag te Risquons-tout, en dat alles, omdat het gevoel van burgerschap en staatsbelang in alle klassen der bevolking was doorgedrongen. Het groote belang der wet zal hem over eenige ondergeschikte bezwaren en wenschen doen heenstappen, rekenende hij daarbij op de herziening van de tabel, gelijk in het ontwerp ligt opgesloten.

De heer van *Doorn* ontwikkelt een algemeen bezwaar, namelijk: de regeling van het algemeen kiesregt, ook voor de gemeentelijke vertegenwoordiging, bij eene en dezelfde wet. Hij twijfelt, of de bepaling van de helft van den census voor de verkiezing van den gemeente-raad, overal met de plaatselijke gesteldheid zal overeen te brengen zijn. Hij meent, dat voor iedere plaats afzonderlijk de gesteldheid behoorde te worden onderzocht. Hij wenscht den gemeente-census bij de gemeente-wet te regelen.

De heer *Groen van Prinsterer* klaagt allereerst over de overhaasting waarmede deze wet is moeten behandeld worden. Vervolgens ontwikkelt hij zijn grootste bezwaar tegen het ontwerp, namelijk den lagen census, vooral in verband tot de beginselen, waarvan in deze wet is uitgegaan, waaronder hij voornamelijk rangschikt den geest van oplossing en zamenstelling der provinciën, die leiden moet tot eene centralisatie, welke op despotismus uitloopt.

De heer *Hengst* verklaart zich voor het ontwerp; de hoofdbeginselen daarbij aangenomen, kan hij over het algemeen beamen en over eenige bijzondere bezwaren, welke hij uiteenzet, zal hij dan ook heenstappen.

Daar het nur reeds ver verstreken is en nog vele sprekers zijn ingeschreven, wordt de vergadering verdaagd tot morgen ochtend te 11 ure.

Advertentiën.

De Notaris Mr. *J.B. NIJHOFF* maakt bekend, dat het HUIS en LAND, met ROS-OLIE-MOLEN en FABRIEK van PATENT OLIE, aan den Velschen Straatweg bij Arnhem, bij vroegere Couranten en aanslag-biljetten breeder omschreven, is ingezet en met de hoogen gebragt tot. f 6125

De toeslag blijft bepaald op Maandag den 17den dezer des avonds te 6 ure, bij Mej. de Wed. *FLO-RISSEN*, op den Steenstraat te Arnhem.

Een Been met vijftien open wonden door de Zalf en Pillen van HOLLOWAY genezen.

Uittreksel uit eenen brief van mevrouw *SARA EASTMENT* te *Haselburg* bij *Crewkerne* gedagteekend 16 Januarij 1850 aan den professor *HOLLOWAY*. Mijn heer, omtrent zes jaar geleden vertoonden zich aan mijn linker been, konteenten van koningszeer, en eenigen tijd daarna kreeg ik 15 open wonden in den omtrek van den enkel. Vier maanden lang was ik in het hospitaal te *Cheltenham*, alwaar men mijn been voor ongeneesbaar verklaarde; van daar kwam ik in het hospitaal, van *Kings College*; ook daar slaagde men niet, en ik was genoodzaakt als eene kreupele naar huis terug te keeren. In dien toestand begon ik uwe Zalf en Pillen te gebruiken, door dewelke mijn been thans volmaakt genezen is.

Door het vermeerdert debiet zijn de Prijzen thans de volgende.

Doosjes Pillen van f 0.90, f 2.10, f 3.30, f 7.75, f 15.50, f 23.50; *Potjes Zalf* van f 0.90, f 2.10, f 3.30, f 8.15 f 15.90 f 23.90.

Zijn op franco-aanvraag à contant te bekomen, bij den Heer *F. ROMELIN*, Fz., Depôthouder te Arnhem; alsmede te Londen, Strand 244, *HOLLOWAY'S* Etablissement.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 5 juni 1850 Palm O Duim; gew. O D. gev. 1 D.

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nummers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.00 en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegebragt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.